

Kestävä kehitys kirjastoissa Kyselytutkimus 1.-10.2.2012

Kestävä kehitys kirjastoissa on valtakunnallinen yleisille kirjastoille suunnattu kestävän kehityksen hanke. Hankkeessa kartoitetaan kirjastojen tämänhetkistä ekologisen kestävyys tilannetta ja haetaan yhteisiä ratkaisuja kehityksen eteenpäin viemiseen. Hankkeen toteuttamisaika on 1.5.2011-31.12.2012.

Ekologinen kestävyys on yksi kestävän kehityksen näkökulmista. Sillä tarkoitetaan luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien toiminnan varmistamista sekä ihmisten toiminnan sopeuttamista siihen niin, että luonnon kestävyys ei ylitä ja luonnonvarojen hupeneminen pysäytetään.

Taustatiedot

Rasti ruutuun yhden vaihtoehdon kohdalle

Kirjaston tiedot

- Maakuntakirjasto _____
- Toimipiste _____

Asemasi työyksikössä

- esimies
- työntekijä
- ympäristövastuuhenkilö
- muu

Vastaatko yksikkösi ympäristöasioista?

- kyllä
- en

Vakituinen henkilökunta (htv) kirjastolaitoksessa

- 1-4 henkilöä
- 5-25
- 25-75
- yli 75

Kirjaston sijaintikunnan väkiluku

- Vähemmän kuin 2000
- 2 000-6 000
- 6 000-20 000
- 20 000-75 000
- Enemmän kuin 75 000

1. Ympäristöjohtaminen

Ympäristöjohtaminen tarkoittaa organisaation ympäristöasioiden johtamista ja hallintaa siten, että yrityksen toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset huomioidaan yrityksen päätöksenteossa.

Onko seuraavat ympäristöjohtamisen osa-alueet otettu huomioon kirjastossasi?

1. kyllä, 2. ei, 3. en osaa sanoa

YMPÄRISTÖJOHTAMINEN	1	2	3
Kaupungille/kunnalle on laadittu ympäristöohjelma tai toimintasuunnitelma			
Kirjasto raportoi ympäristöasioista virasto/kaupunki/kuntatasolle			
Kirjastolla on ohjaavia periaatteita energiatehokkuuden lisäämiseksi			
Kirjastolle on laadittu päästövähennyssuunnitelma			
Kirjastolla on oma toimintasuunnitelma ympäristöasioiden edistämiseksi			
Virasto/työyhteisö on saanut ympäristösertifikaatin tai muu ulkoisen ympäristötunnuksen			
Kirjastolla on ympäristövastuuhenkilö			
Työyksiköllä on ympäristövastuuhenkilö			
Ympäristövastuuhenkilö osallistuu kirjaston ympäristöohjelman tai toimintasuunnitelman laatimiseen			
Kirjaston ympäristötoiminnasta vastaavat henkilöt kokoontuvat säännöllisesti			
Kirjasto on osallistunut ekologista kestävyyttä edistäviin projekteihin (esim. Ekotuki-toiminta, EU-hankkeet)			
Työnantaja on järjestänyt ekologiseen kestävyYTEEN liittyvää koulutusta			
Ympäristöasiat on kytketty henkilöstön palkitsemisjärjestelmiin			
Kirjasto on saanut taloudellista tukea ekologisen kestävyYDEN ratkaisuihin			

Miten virastonne on palkinnut henkilökuntaa ympäristötoiminnasta?

2. Ympäristotalous

Onko kirjastossa otettu huomioon luonnonvarojen käyttö ja käytön ympäristövaikutukset taloudellisessa päätöksenteossa? Rastita parhaiten kuvaava vaihtoehto:

1. kyllä, 2. ei, 3. en osaa sanoa

YMPÄRISTOTALOUS	1	2	3
Kirjastossa on käytössä ympäristöbudjetointi			
Kustannuksia seurataan per palvelusuorite, esim. laina tai auki- olotunti			
Kirjaston ympäristövastuuhenkilön työpanos on laskettu ympäristöbudjettiin			
Etätyöpäivien osuus on laskettu ympäristöbudjettiin			
Kirjaston talousarviossa on sitovia ympäristöön liittyviä tavoittei- ta			
Tarjouspyyntöjä laadittaessa otetaan huomioon ekologinen kestä- vyys			
Investointeja ja hankkeita on perusteltu ympäristöllisin näkökoh- din			

3. Ympäristökuormituksen vähentäminen

Minkälaisia käytännön tavoitteita kirjasto on asettanut omalle toiminnalleen ympäristökuormituk-
sen vähentämiseksi? Rastita parhaiten kuvaava vaihtoehto:

1=ei ollenkaan, 2=vähän, joskus, 3=en osaa sanoa
4=jonkin verran, yleensä, 5=aina

KÄYTÄNNÖT	1	2	3	4	5
Eri jätelajit lajitellaan (esim. biojäte,paperi, kartonki, metalli, lasi)					
Poistettu aineisto lajitellaan eri jätelajeihin					
Jättemääristä- ja kustannuksista kerrotaan henkilökunnalle					
Muovitusmuovina suositetaan ympäristöystävällistä kalvoa					
Kirjastossa on tehty energiansäästötoimenpiteitä kuten energiakatselmukset ja -korjaukset					
Työyksikössä seurataan energian, veden, jätteiden tai pape- rin kulutusta					
Tiloista sammutetaan valot poistuttaessa yli 10 minuutiksi					
Tiloissa hyödynnetään luonnonvaloa					
Hankitaan energiatehokkaita tietokoneita ja muita laitteita (esim. kylmälaitteet)					
Tietokonehankinnoissa suositetaan kannettavia koneita					
Tietokoneet ja muut laitteet sammutetaan työpäivän päätteeksi ja viikonlopuksi					
Laitteissa on käytössä virransäästöautomaatiikka					

Tulostimissa on oletusasetuksena kaksipuolinen tulostus					
Turhat/ylimääräiset esitteet ja mainokset perutaan					
Viestinnässä suositaan sähköistä viestintää					
Hankinnoissa suositaan ympäristömerkittyjä tuotteita					
Ilmastointilaitteet huolletaan ja ilmastointikanavat puhdistetaan säännöllisesti					
Huonelämpötila on maksimissaan 21–22°C					
Työmatkaliikkumisessa suositaan julkista liikennettä					
Työmatkaliikkumisessa suositaan kävelyä, polkupyörää tai kimp-pakyytiä					
Kilometrikorvaukset maksetaan myös toisen kunnan kirjastoihmi-sestä, joka on ollut kyydissä					
Kirjastoauton reitit ja kirjastojen sisäiset kuljetukset on suunnitel-tu taloudellisesti					
Kirjastoautoa käytetään hyväksi ekologisen kestävyuden edistä-misessä haja-asutusalueilla esim. ongelmajätteiden keräyspisteenä tai kierrätyksessä					

Mainitse 3 esimerkkiä tärkeysjärjestyksessä siitä, minkälaisia muita omaan ydintoimintaan liittyviä ympäristöystävällisiä toimenpiteitä virastolla on:

- 1.
- 2.
- 3.

Miten seuraavat osa-alueet on mielestäsi tällä hetkellä otettu huomioon kirjaston toiminnassa?

Merkitse rasti parhaiten kuvaavaan ruutuun

1=hyvin 2=melko hyvin, 3=melko vähän

4=vähän 5=ei ollenkaan

KÄYTÄNTÖ	1	2	3	4	5
Energiansäästö					
Jätteiden lajittelu					
Kestävät hankinnat					
Kestävä liikkuminen					
Paperin kulutus					

4. Ympäristötietoisuuden lisääminen

Ympäristötietoisuus – ympäristönäkökohtien ja omien valintojen vaikutusten tiedostaminen – on yksi edellytys ympäristöystävällisille ratkaisuille.

Onko kirjastonne omissa asiakkuus/sidosryhmätöinnassään toteuttanut alla lueteltuja toimenpiteitä?

1. kyllä, 2. ei

YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN LISÄÄMINEN	1	2
Kirjasto järjestää ympäristöön liittyviä teemaviikkoja		
Kirjasto järjestää ympäristöön liittyviä tapahtumia		
Ympäristöaiheinen kirjallisuus on koottu esille omaan hyllyyn		
Ympäristöaiheisen aineiston lainausta seurataan		
Kirjasto on hyödyntänyt toiminnassaan lasten- ja nuorten ympäristökasvatusmenetelmiä		
Asiakastiloissa on jätteiden lajittelumahdollisuus		
Asiakastiloissa on kierrätyspiste kirjoille/lehdille/levyille		
Asiakastiloissa on kierrätyspiste esim. käytetyille pattereille		
Kirjastosta voi lainata materiaalia esim. energiankulutusmittarit		
Kirjasto tarjoaa sähköisiä palveluita asiakkaille esim. tekstiviesti- ja sähköpostipalvelut		

Mitä muita tapoja kirjastollanne on edistää ympäristötietoisuutta?

5. Ympäristöviestintä

Ympäristöviestinnällä tarkoitetaan viraston toiminnan ympäristönäkökohtiin liittyvää viestintää sekä ympäristötietouden levittämiseen ja jakamiseen liittyvää viestintää.

Merkitse rasti ympäristöviestintäänne parhaiten kuvaavaan ruutuun

1=ei ollenkaan, 2=vähän, joskus, 3=en osaa sanoa

4=jonkin verran, yleensä, 5=aina

YMPÄRISTÖViestintä	1	2	3	4	5
Ympäristöasiat on liitetty toimintakertomukseen					
Ympäristöasioita käsitellään viikkopalavereissa/kokouksissa					
Ympäristöasioista kerrotaan kirjaston internet-sivuilla					
Ympäristöasioista kerrotaan kunnan/kirjaston intranet-sivuilla					
Kirjaston mediaviestinnässä tuodaan esille ympäristöasioita					
Kirjasto tekee ympäristöasioihin liittyvää yhteistyötä kunnan/kaupungin muiden virastojen kanssa					
Kirjasto tekee ympäristöasioihin liittyvää yhteistyötä järjestöjen kanssa					
Kirjasto tekee ympäristöasioihin liittyvää yhteistyötä yritysten kanssa					

Kaipaatteko enemmän tukea kaupungin/kunnan ylemmiltä tahoilta ekologisen arjen kehittämiseksi? Jos kyllä, minkälaista?

Oletteko saaneet palautetta liittyen ympäristöviestintään tai ympäristötapautumiin?

- kyllä
- ei

Mitkä seikat koette kirjastollenne suurimmiksi haasteiksi ekologisen kestävyys toteuttamisessa?

Sana on vapaa – mitä muuta haluaisit kertoa liittyen kirjastosi ekologiseen kestävyys?